

AVTALE
MELLOM DEN EUROPEISKE UNION
OG ISLAND OG NORGE
OM ANVENDELSE AV VISSE BESTEMMELSER
I RÅDSBESLUTNING 2008/615/JIS
OM EN INTENSIVERING AV DET GRENSEOVERSKRIDENDE SAMARBEIDET,
SÆRLIG VED BEKJEMPELSE AV TERRORISME OG
GRENSEOVERSKRIDENDE KRIMINALITET,
OG RÅDSBESLUTNING 2008/616/JIS
OM GJENNOMFØRING AV BESLUTNING 2008/615/JIS
OM EN INTENSIVERING AV DET GRENSEOVERSKRIDENDE SAMARBEIDET,
SÆRLIG VED BEKJEMPELSE AV TERRORISME OG
GRENSEOVERSKRIDENDE KRIMINALITET,
MED VEDLEGG

DEN EUROPEISKE UNION

på den ene side og

ISLAND

og

NORGE

på den annen side,

heretter kalt «avtalepartene»,

SOM ØNSKER å styrke politi- og justissamarbeidet mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge, uten at bestemmelsene om vern av den enkeltes frihet derved berøres,

SOM TAR I BETRAKTNING at de forbindelser som eksisterer mellom avtalepartene, særlig avtalen inngått mellom Rådet for Den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om de sistnevnte statenes tilknytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket, viser at det eksisterer et tett samarbeid i kampen mot kriminalitet,

SOM UNDERSTREKER at det er i avtalepartenes felles interesse å sikre at politisamarbeidet mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge foregår på en rask og effektiv måte som er forenlig med de grunnleggende prinsipper i deres nasjonale rettsorden og i samsvar med den enkeltes rettigheter og prinsippene i den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, som ble undertegnet i Roma 4. november 1950,

SOM ER OPPMERKSOM PÅ at Rådets rammebeslutning 2006/960/JIS av 18. desember 2006 om forenklet utveksling av opplysninger og etterretninger mellom rettshåndhevende myndigheter i medlemsstatene i Den europeiske union¹ allerede fastsetter regler for hvordan rettshåndhevende myndigheter i medlemsstatene og i Island og Norge raskt og effektivt kan utveksle eksisterende opplysninger og etterretninger med henblikk på å etterforske straffesaker eller gjennomføre etterretningsoperasjoner i forbindelse med slike saker,

SOM ERKJENNER at det er av avgjørende betydning for å stimulere til internasjonalt samarbeid på dette feltet at det raskt og effektivt kan utveksles nøyaktig informasjon. Målet er å innføre prosedyrer for å fremme raske, effektive og rimelige metoder for utveksling av data. Med henblikk på felles utnyttelse av slike data bør det gjelde klare ansvarsforhold for disse prosedyrene, og de bør omfatte behørig garantier om nøyaktigheten ved og sikkerheten rundt slike data ved overføring og lagring samt prosedyrer for registrering av utveksling av data og begrensninger i bruken av de oversendte opplysningene,

¹ EUT L 386 av 29.12.2006, s. 89.

SOM TAR I BETRAKTNING at Island og Norge har uttrykt ønske om å inngå en avtale som setter dem i stand til å anvende overfor hverandre og medlemsstatene i Den europeiske union visse bestemmelser i rådsbeslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, og rådsbeslutning 2008/616/JIS om gjennomføring av beslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, med vedlegg,

SOM TAR I BETRAKTNING at også Den europeiske union mener det er nødvendig å inngå en slik avtale,

SOM UNDERSTREKER at denne avtale derfor inneholder bestemmelser som bygger på de sentrale bestemmelsene i beslutning 2008/615/JIS og beslutning 2008/616/JIS med vedlegg, og som har som formål å bedre utvekslingen av informasjon hvorved medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge gir hverandre tilgang rett til elektroniske DNA-databaser, elektroniske fingeravtrykkidentifikasjonssystemer og kjøretøyregistre. Ved utveksling av data fra nasjonale DNA-databaser og elektroniske fingeravtrykkidentifikasjonssystemer bør et treff/ikke treff («hit/no hit»)-system i neste omgang gjøre det mulig for staten som utfører søket, å be om bestemte relevante personopplysninger fra staten som administrerer databasen, og om nødvendig å be om ytterligere opplysninger gjennom prosedyrer for gjensidig bistand, herunder de prosedyrer som er vedtatt i henhold til rammebeslutning 2006/960/JIS,

SOM TAR I BETRAKTNING at disse bestemmelser i betydelig grad vil kunne fremskynde eksisterende prosedyrer og dermed sette medlemsstatene, Island og Norge i stand til å finne ut om en annen stat har den informasjonen den trenger, og i så fall hvilken,

SOM TAR I BETRAKTNING at det åpner seg nye muligheter innenfor kriminalitetsbekjempelse gjennom å sammenlikne data på tvers av landegrensene. Informasjonen som derved gjøres tilgjengelig, vil muliggjøre nye etterforskningsmetoder og dermed spille en avgjørende rolle ved å bistå statenes rettshåndhevende og judisielle myndigheter,

SOM TAR I BETRAKTNING at reglene forutsetter at det etableres nettverk mellom statenes nasjonale databaser,

SOM TAR I BETRAKTNING at statene på visse vilkår bør kunne avgi personopplysninger og andre opplysninger enn personopplysninger for å bedre utvekslingen av informasjon med sikte på å forebygge straffbare handlinger og opprettholde den offentlige orden og sikkerheten i forbindelse med store arrangementer med en grenseoverskridende dimensjon,

SOM ER OPPMERKSOM PÅ at det, ut over å bedre informasjonsutvekslingen, er behov for å regulere andre former for tettere samarbeid mellom politimyndighetene, særlig gjennom felles sikkerhetsoperasjoner (f.eks. felles politipatruljer),

SOM TAR I BETRAKTNING at et tettere politi- og justissamarbeid i straffesaker må ledsages av respekt for grunnleggende rettigheter, særlig retten til privatlivets fred og til vern av personopplysninger, som skal sikres gjennom egne ordninger for personopplysningsvern, som bør tilpasses de ulike formene for utveksling av personopplysninger og deres særlige karakter. Slike bestemmelser bør ta særlig hensyn til at direktekoplet tilgang til databaser over landegrensene er av spesiell art. Ettersom det med direktekoplet tilgang ikke er mulig for staten som administrerer databasen, å foreta kontroll på forhånd, bør det innføres et system som sikrer at kontroll finner sted i etterkant,

SOM TAR I BETRAKTNING at treff/ikke treff-systemet gjør det mulig å sammenlikne anonyme profiler gjennom en funksjon der supplerende personopplysninger utveksles først etter et treff, og overføring og mottak av opplysningene er underlagt nasjonal lovgivning, herunder bestemmelsene om rettslig bistand. Et slikt oppsett vil sikre et tilfredsstillende system for personopplysningsvern, idet oversending av personopplysninger til en annen stat forutsetter et personopplysningsvern på tilstrekkelig nivå hos den mottakende stat,

SOM ER KLAR OVER at et tettere politi- og justissamarbeid vil innebære en omfattende utveksling av informasjon og data; denne avtale søker derfor å sikre et forsvarlig personopplysningsvern. Avtalen fastsetter et vern på det nivå som gjelder ved behandling av personopplysninger i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981 om personvern i

forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger, tilleggsprotokollen til konvensjonen av 8. november 2001 og prinsippene i Europarådets anbefaling nr. R (87) 15 om politiets bruk av personopplysninger,

SOM TAR UTGANGSPUNKT I den gjensidige tilliten medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge har til hverandres rettssystemers oppbygning og funksjon,

SOM ERKJENNER at bestemmelsene i bilaterale og multilaterale avtaler fortsatt får anvendelse i alle spørsmål som ikke omfattes av denne avtale,

HAR BESLUTTET Å INNGÅ DENNE AVTALE:

ARTIKKEL 1

Gjenstand og formål

1. Bestemmelsene i artikkel 1–24, artikkel 25 nr. 1, artikkel 26–32 og artikkel 34 i rådsbeslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, skal, med de tilpasninger som følger av bestemmelsene i denne avtale, få anvendelse på de bilaterale forbindelsene mellom Island eller Norge og de enkelte medlemsstatene i Den europeiske union og på forbindelsene mellom Island og Norge.
2. Bestemmelsene i artikkel 1–19 og artikkel 21 i rådsbeslutning 2008/616/JIS om gjennomføring av beslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, med vedlegg, skal, med unntak av kapittel 4 pkt. 1 i vedlegget og med de tilpasninger som følger av bestemmelsene i denne avtale, få anvendelse på de forbindelser som er omhandlet i nr. 1.
3. Erklæringene som medlemsstatene har avgitt i samsvar med beslutning 2008/616/JIS og 2008/615/JIS, skal få anvendelse også på deres forbindelser med Island og Norge.

ARTIKKEL 2

Definisjoner

1. Med «avtaleparter» menes Den europeiske union og Island og Norge.
2. Med «medlemsstat» menes en medlemsstat i Den europeiske union.
3. Med «stat» menes en medlemsstat, Island eller Norge.

ARTIKKEL 3

Ensartet anvendelse og fortolkning

1. For å oppfylle målsettingen om å komme fram til en mest mulig ensartet anvendelse og fortolkning av bestemmelsene nevnt i artikkel 1, skal avtalepartene holde seg løpende orientert om utviklingen av rettspraksis ved De europeiske fellesskaps domstol, samt utviklingen av rettspraksis ved de kompetente domstoler i Island og i Norge som gjelder slike bestemmelser. For dette formål skal det opprettes en mekanisme for å sikre regelmessig gjensidig utveksling av slik rettspraksis.
2. Island og Norge skal ha rett til å avgi innlegg eller skriftlig uttalelse til De europeiske fellesskaps domstol i tilfeller der et spørsmål er blitt henvist til denne domstolen av en høyere eller lavere domstol i en medlemsstat for å få en prejudisiell avgjørelse om fortolkningen av en bestemmelse nevnt i artikkel 1.

ARTIKKEL 4

Tvisteløsning

Enhver tvist mellom enten Island eller Norge og en medlemsstat som gjelder fortolkningen eller anvendelsen av denne avtale eller noen av bestemmelsene nevnt i artikkel 1 og eventuelle endringer av dem, kan av en part i tvisten henvises til et møte mellom representanter for regjeringene i medlemsstatene og i Island og Norge med sikte på en snarlig løsning av tvisten.

ARTIKKEL 5

Endringer

1. Dersom det blir nødvendig å endre bestemmelsene i beslutning 2008/615/JIS, nevnt i artikkel 1 nr. 1, og/eller bestemmelsene i beslutning 2008/616/JIS med vedlegg, nevnt i artikkel 1 nr. 2, skal Den europeiske union underrette Island og Norge så snart som mulig og innhente eventuelle kommentarer fra dem.
2. Island og Norge skal underrettes av depositaren om enhver endring av bestemmelsene i beslutning 2008/615/JIS, nevnt i artikkel 1 nr. 1, og om enhver endring av bestemmelsene i beslutning 2008/616/JIS med vedlegg, nevnt i artikkel 1 nr. 2, straks endringen er vedtatt.

Island og Norge skal på selvstendig grunnlag avgjøre om de skal godta innholdet i endringen og innarbeide den i sin interne rett. Det skal gis underretning om disse avgjørelsene til depositaren senest tre måneder fra datoen for underretningen.

3. Dersom innholdet i endringen kan bli bindende for Island eller Norge først etter at forfatningsrettslige krav er oppfylt, skal Island eller Norge meddele dette til depositaren samtidig med at underretningen gis. Island eller Norge skal straks de forfatningsrettslige krav er oppfylt, og senest innen seks måneder etter underretning fra depositaren, meddele dette skriftlig til depositaren. Fra den dato som er fastsatt for endringens ikrafttredelse for Island eller Norge og inntil meddelelsen om at de forfatningsrettslige krav er oppfylt, skal Island eller Norge, dersom det er mulig, anvende innholdet i en slik rettsakt eller et slikt tiltak midlertidig.
4. Dersom enten Island eller Norge, eller begge, ikke godtar endringen, skal denne avtale anses som midlertidig opphørt fra den dag endringen skulle vært gjennomført for den stat eller de stater som ikke har godtatt endringen. Det skal kalles sammen et partsmøte for å undersøke alle øvrige muligheter som foreligger for at denne avtale fortsatt skal kunne virke tilfredsstillende, herunder muligheten for å konstatere at lovgivningen skal anses som likeverdig. Den midlertidige opphevingen skal opphøre så snart vedkommende stat eller stater har gitt underretning om at den/de godtar endringen, eller

dersom avtalepartene blir enige om at avtalen skal settes i kraft igjen for vedkommende stat eller stater.

5. Dersom det seks måneder etter at avtalen er opphørt, ikke er oppnådd enighet mellom avtalepartene om at avtalen skal settes i kraft igjen, skal den opphøre å gjelde for den stat som ikke har godtatt endringen.
6. Nr. 4 og 5 får ikke anvendelse på endringer i kapittel 3, 4 eller 5 i beslutning 2008/615/JIS eller artikkel 17 i beslutning 2008/616/JIS dersom Island eller Norge, eller begge, har underrettet depositaren om at de ikke godtar endringen og oppgitt grunnene for det. I dette tilfellet, og uten at artikkel 10 berøres, skal innholdet i vedkommende bestemmelser i den versjon som forelå forut for endringen, fortsatt få anvendelse på forbindelsene med den stat eller de stater som har gitt underretningen.

ARTIKKEL 6

Gjennomgang

Avtalepartene er enige om å foreta en felles gjennomgang av denne avtale senest fem år etter at den er trådt i kraft. Gjennomgangen skal særlig ta for seg den praktiske gjennomføringen, fortolkningen og utviklingen av avtalen, og skal også omfatte spørsmål som hvilke konsekvenser en videre utvikling av Den europeiske union vil få for saksområdet som reguleres av denne avtale.

ARTIKKEL 7

Forholdet til andre instrumenter

1. Island og Norge kan fortsatt anvende bilaterale eller multilaterale avtaler eller ordninger om grenseoverskridende samarbeid med medlemsstatene som er i kraft den dag denne avtale vedtas, såfremt disse avtalene eller ordningene ikke er i strid med denne avtales målsettinger. Island og Norge skal underrette depositaren om alle slike avtaler eller ordninger som fortsatt får anvendelse.
2. Island og Norge kan inngå eller sette i kraft andre bilaterale eller multilaterale avtaler

eller ordninger om grenseoverskridende samarbeid med medlemsstatene etter at denne avtale er trådt i kraft, såfremt disse avtalene eller ordningene inneholder bestemmelser om at denne avtales målsettinger kan utvides. Island og Norge skal underrette depositaren om alle slike nye avtaler eller ordninger senest tre måneder etter at de er undertegnet, eller, dersom instrumentene ble undertegnet før denne avtale trådte i kraft, senest tre måneder etter at de er trådt i kraft.

3. Avtalene og ordningene nevnt i nr. 1 og 2 kan ikke berøre forbindelsene med stater som ikke er part i slike avtaler eller ordninger.
4. Denne avtale får ikke innvirkning på gjeldende avtaler om rettslig bistand eller gjensidig godkjennelse av rettsavgjørelser.

ARTIKKEL 8

Underretninger, erklæringer og ikrafttredelse

1. Avtalepartene skal underrette hverandre når de har fullført de prosedyrer som kreves for å samtykke i å være bundet av denne avtale.
2. Den europeiske union kan gi sitt samtykke til å være bundet av denne avtale også dersom beslutningene nevnt i artikkel 25 nr. 2 i beslutning 2008/615/JIS ennå ikke er truffet av alle medlemsstater som vedkommende bestemmelse får anvendelse for.
3. Artikkel 5 nr. 1 og 2 skal anvendes midlertidig fra tidspunktet for undertegning av denne avtale.
4. For endringer som vedtas etter at denne avtale er undertegnet, men før den trer i kraft, løper fristen på tre måneder som nevnt i artikkel 5 nr. 2 siste punktum fra den dag denne avtale trer i kraft.
5. Når Island og Norge gir underretning i henhold til nr. 1 eller, dersom det er gitt bestemmelser om det, på et senere tidspunkt, skal de avgi de erklæringer som er fastsatt i denne avtale.

6. Denne avtale skal tre i kraft mellom Den europeiske union og Island den første dagen i den tredje måneden etter at generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union har fastslått at alle formelle krav til samtykke fra eller på vegne av Den europeiske union og Island til å være bundet av avtalen er oppfylt.
7. Denne avtale skal tre i kraft mellom Den europeiske union og Norge den første dagen i den tredje måneden etter at generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union har fastslått at alle formelle krav til samtykke fra eller på vegne av Den europeiske union og Norge til å være bundet av avtalen er oppfylt.
8. Så snart denne avtale er i kraft mellom Den europeiske union og Island og Den europeiske union og Norge, skal den være i kraft også mellom Island og Norge.
9. Overføring av personopplysninger fra medlemsstatene etter denne avtale kan ikke finne sted før bestemmelsene i kapittel 6 i beslutning 2008/615/JIS er gjennomført i den nasjonale lovgivning i de stater som deltar i slik overføring.
10. For å bringe på det rene om dette er tilfellet for Island og Norge, skal det gjennomføres et evalueringsbesøk og en prøvekjøring i vedkommende stater, på vilkår og etter avtale som de kan godta, tilsvarende de avtaler som er inngått med medlemsstatene i henhold til kapittel 4 i vedlegget til beslutning 2008/616/JIS.

Rådet skal, på grunnlag av en samlet evalueringsrapport, enstemmig fastsette fra hvilken dato eller hvilke datoer medlemsstatene kan oversende personopplysninger til Island og Norge i henhold til denne avtale.

ARTIKKEL 9

Tiltredelse

Tiltredelse av nye medlemsstater til Den europeiske union innebærer at det skapes rettigheter og forpliktelser etter denne avtale mellom slike nye medlemmer og Island og Norge.

ARTIKKEL 10

Oppsigelse

1. Denne avtale kan når som helst sies opp av en avtalepart. Dersom avtalen sies opp av enten Island eller Norge, skal den fortsatt stå ved lag mellom Den europeiske union og den stat som ikke har sagt den opp. Dersom avtalen sies opp av Den europeiske union, skal den bortfalle.
2. Oppsigelse av denne avtale i henhold til nr. 1 får virkning seks måneder etter at underretning om oppsigelse er deponert.

ARTIKKEL 11

Depositær

1. Generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union skal være depositær for denne avtale.
2. Depositæren skal offentliggjøre opplysninger om enhver underretning som inngis vedrørende denne avtale.

Utferdiget i i ett originaleksemplar på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, gresk, italiensk, latvisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumensk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tsjekkisk, tysk, ungarsk, islandsk og norsk, med samme gyldighet for hver av tekstene.

ERKLÆRING
SOM SKAL VEDTAS VED UNDERTEGNINGEN
AV AVTALEN

Den europeiske union og Island og Norge, som har undertegnet avtalen om anvendelse av visse bestemmelser i rådsbeslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, og rådsbeslutning 2008/616/JIS om gjennomføring av beslutning 2008/615/JIS om en intensivering av det grenseoverskridende samarbeidet, særlig ved bekjempelse av terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, med vedlegg («avtalen»),

erklærer:

Utveksling i henhold til avtalen av data fra DNA-databaser, fingeravtrykkidentifikasjonssystemer og kjøretøyregistre forutsetter at Island og Norge oppretter bilaterale forbindelser med hver medlemsstat for hver enkelt av disse datakategoriene.

For å kunne gjennomføre og lette dette arbeidet skal Island og Norge gis all den dokumentasjon og alle de programvareprodukter og kontaktlister som er tilgjengelige.

Island og Norge vil ha anledning til å opprette et uformelt partnerskap med medlemsstater som allerede har iverksatt slik utveksling av data, med sikte på å utveksle erfaringer og få praktisk og teknisk hjelp. Enkelthetene rundt slike partnerskap avtales direkte med vedkommende medlemsstater.

Islandske og norske eksperter kan når som helst kontakte formannskapet i Rådet, Kommisjonen og/eller ledende eksperter på disse sakene for å få informasjon, avklaring eller annen hjelp. Kommisjonen vil på tilsvarende vis benytte anledningen til å kontakte også islandske og norske representanter når den under utarbeiding av forslag eller meddelelser tar kontakt med representanter for medlemsstatene.

Islandske og norske eksperter kan inviteres til ad hoc å delta på møter der eksperter fra medlemsstatene, innenfor rammen av Rådet, drøfter tekniske forhold rundt utvekslingen av data fra DNA-databaser, fingeravtrykkidentifikasjonssystemer eller kjøretøyregistre som har direkte betydning for at Island og/eller Norge skal kunne anvende innholdet i rådsbeslutningene nevnt ovenfor på korrekt vis.